

Materiały do mikoflory lasów świerkowych Suwalszczyzny

BOGUSŁAWA GINKO

Instytut Botaniki, Polska Akademia Nauk, Kraków
00-478 Warszawa, Al. Ujazdowskie 4

G i n k o B.: (Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Cracow, 00-478 Warsaw, Al. Ujazdowskie 4, Poland). *Materials to the mycoflora of the spruce forest in Suwałki region*. Acta Mycol. XXXI(2): 233-245. 1985 (1987).

During mycological investigations in Suwałki region in the spruce forest have been collected 225 species of macromycetes.

WSTĘP

Pojezierze Suwalsko-Augustowskie jest słabo zbadane pod względem florystycznym; nie doczekało się też monograficznego opracowania szaty roślinnej. Podobnie jak roślinom naczyniowym, tak i roślinom zarodnikowym tego regionu Polski poświęcono zaledwie kilkanaście prac. Niewielkie artykuły na temat grzybów (R o s t a f i ń s k i 1885; B o r o w s k a 1967; T r u s z k o w s k a 1967) dotyczą małych fragmentów tej krainy.

W pracy przedstawiono wyniki badań mikologicznych niewielkiego wycinka Pojezierza przeprowadzonych w lasach świerkowych i mieszanych położonych na zachodnim brzegu jez. Garbaś, między Filipowem a Bakalarzewem. Zbioru grzybów dokonywano w okresach 3-14 IX 1981 i 28 VIII-6 IX 1982 r. w lasach oraz na śródleśnych polanach i pastwiskach. Opracowane materiały złożono w Zielniku Instytutu Botaniki PAN.

Pragnę wyrazić serdeczne podziękowanie Prof. dr A. S k i r g i e l l o za cenne wskazówki i pomoc w czasie prac terenowych oraz za życzliwe rady jakich udzielała mi w czasie wykonywania pracy.

ROŚLINNOŚĆ BADANEGO TERENU

Na badanym terenie panuje las świerkowy wykazujący cechy zbiorowiska ze związku *Vaccinio-Piceion*. W drzewostanie dominuje *Picea abies*, a pojedynczo występują: *Pinus sylvestris*, *Quercus robur*, *Sorbus aucuparia*, *Corylus avellana* i *Sambucus racemosa*. W runie panuje *Vaccinium myrtillus*; często pojawiają się paprotniki, nieco rzadsze są widlaki (*Lycopodium selago*, *L. annotinum*). Obficie wykształcona jest warstwa mchów. Na obrzeżach lasu bujnie rośnie *Chamaenerion angustifolium*.

Brzeg jeziora porasta olszyna. Obok panującej tu *Alnus glutinosa* występują: *Betula pendula*, *B. pubescens*, *Frangula alnus*, *Sorbus aucuparia*. Te same gatunki biorą również udział w tworzeniu stosunkowo bogatego podszycia, w którym ponadto rosną: *Salix cinerea*, *Rosa* sp. i obficie *Humulus lupulus*.

WYKAZ GRZYBÓW

Przyjęte skróty

LS – las świerkowy

O – olszyna

ułamek – w liczniku: liczba owocników; w mianowniku: liczba stanowisk; d – dużo, k – kilka, j – jeden

brak daty – grzyb znajdowany w 1981 i w 1982 roku

ASCOMYCETES

- Aleuria aurantia* (Fr.) Fuck. – LS, droga, d/k, 1981
Anthracobia macrocystis (Cke) Boud. – wypaleniska, k/j, 1982
Ascophanus granulatus (Bull.) Speg. – nawóz koński, d/k, 1982
Copypixis carbonaria (Alb. et Schw.) Sacc. – wypaleniska, k k, 1982
Humaria hemisphaerica (Wigg.) Fuck. – O, nad potokiem, na drewniku, j/j, 1982
Peziza fimeti (Fuck.) Seav. – nawóz koński, d/j, 1982
Peziza setosa Nees – LS, próchniejące drewno, d/k, 1981
Psilopezia aquatica (D.C.) Rehm – próchniejące drewno drzewa liściastego, przy potoku i w piasku przy jego brzegu, d/k, 1982
Pustularia rosea Rea – wypalenisko, d/j, 1981
Rhizina undulata Fr. – LS, ziemia, j/j, 1982
Tricharia gilva Boud. – wypalone drewno, k/j, 1982

Helotiales

- Calycella subpallida* (Rehm) Dennis – O, gałazki, nad potokiem, d/j, 1981
Ascocoryne sarcoides (Jacq.) Groves et Wilson – O, na pniu dębu, k/j, 1982;
 równocześnie st. konidialne *Pirobasidium sarcoides* von Höhnel

Helotium aciculare Pers. – LS, kora świerka, k/j, 1982

Leotia lubrica Pers. – O, ziemia, przy drodze, j/j, 1981

Clavicipitales

Cordyceps militaris (L.) Link – LS, na poczwarce owada, j/j

Cordyceps ophioglossoides (Ehrenb.) – LS, na *Elaphomyces granulatus*, j/j, 1981

Sphaeriales

Nectria cinnabarina (Tode) Fr. – LS, drewno, d/k, 1982; równocześnie st. konidialne – *Tubercularia vulgaris* Tode

Diatrypella favacea (Fr.) Sacc. – O, gałązka drzewa liściastego, d/j, 1982

Plectascales

Elaphomyces granulatus Fr. – LS, pod ziemią, porażony przez *Cordyceps ophioglossoides*, j/j, 1981

BASIDIOMYCETES

Aphylophorales

Auriscalpium vulgare S. F. Gray – LS, na szyszkach, j/k, 1982

Bjerkandera adusta (Willd.: Fr.) P. Karst. – LS, drewno, k/j, 1981

Cantharellus cibarius Fr. – LS, w ściółce, k/k

Clavulina cristata (Holmsk.) Schroet. – LS, ziemia, k/k, 1981

Fomitopsis pinicola (Sw.: Fr.) P. Karst. – LS, drewno, j/k

Hapalopilus nidulans (Fr.) P. Karst. – LS, drewno, k/j, 1982

Heterobasidion annosus (Fr.) Bref. – LS, drewno, j/k, 1982

Merulius tremellosus (Schrad.) Fr. – LS, próchniejący pień świerkowy, j/j 1981

Mucronoporus tomentosus (Fr.) Ell. et Ev. – LS, ziemia, u podstawy pnia świerka, j/j, 1981

Osmoporus odoratus (Wulf.: Fr.) Sing. – LS, drewno świerka, j/j, 1981

Phellinus hartigii (Allesh. et Schnabl) Bond. – LS, pień świerka, j/j, 1982

Polyporus ciliatus Fr.: Fr. – LS, na patyku, j/j, 1982

Ramaria ochraceo-virens (Jungh.) Donk – LS, ziemia, d/k

Schizophyllum commune Fr. – LS, na patykach, d/k

Stereum sanguinolentum (Alb. et Schw.) Fr. – LS, drewno, k/j, 1982

Trametes hirsuta (Wulf.: Fr.) Pil. – LS, drewno świerka, k/k, 1982

Trametes pubescens (Schum.: Fr.) Pil. – LS, pnie świerkowe, k/k, 1982

Trametes versicolor (L.: Fr.) Pil. – LS, pnie świerkowe, k/k

- Tyromyces fragilis* (Fr.) Donk – LS, pień świerka, k/j, 1982
Tyromyces stipticus (Pers.: Fr.) Kotl. et Pouz. – LS, na pniu, j/j, 1981

Boletales

- Boletus edulis* Bull. – LS, ziemia, j/k, 1981
Chroogomphus rutilus (Schff.: Fr.) O. K. Miller – LS, ziemia, k/k
Leccinum scabrum (Bull.: Fr.) S. F. Gray – LS, na ziemi, j/j, 1981
Paxillus atrotomentosus (Batsch) Fr. – LS, spróchniałe drewno, j/k
Paxillus involutus (Batsch) Fr. – LS, ziemia, j/k, 1981
Suillus granulatus (L.: Fr.) Kuntze – LS, przy sosnach, k/k
Tylopilus felleus (Bull.: Fr.) Karst. – LS, ziemia, j/k, 1981
Xerocomus badius (Fr.) Kühn. – LS, ziemia, d/d, 1981

Agaricales

- Agaricus arvensis* Schff. – LS, ziemia, na brzegu lasu, j/j, 1981
Agaricus comtulus Fr. – łąka, w trawie, j/j, 1982
Agaricus hortensis (Cke.) Pilát – łąka, w trawie, j/j, 1981
Agaricus medio-fuscus (Moell.) Moell. – LS, ziemia, j/j, 1981
Agaricus semotus Fr. – LS, ziemia, j/j, 1982
Agaricus silvaticus Schff. – LS, ziemia, j/k, 1981
Agrocybe pediades (Pers.: Fr.) Fay. – łąka, na słomie, k/k, 1982
Amanita citrina (Schff.) S. F. Gray – LS, ziemia, j/j, 1981
Amanita pantherina (D.C.: Fr.) Secr. – LS, ziemia, k/k, 1981
Amanita porphyria (Alb. et Schw.) Gill. – LS, ziemia, j/k, 1981
Amanita rubescens (Pers.: Fr.) S. F. Gray – LS, ziemia, k/k, 1981
Amanita spissa (Fr.) Kummer – LS, ziemia, j/k
Amanita vaginata (Bull.: Fr.) Quél. – LS, ziemia, j/k, 1982
Annelaria semiovata (Sow.: Fr.) Pears. et Dennis – łąka, na nawozie, k/d
Armillariella mellea (Vahl. in Fl. Dan.: Fr.) Karst. – LS, pnice drzew, d/k
Bolbitius luteolus (Lasch) Fr. – łąka, w trawie, k/k, 1981
Bolbitius vitellinus (Pers.) Fr. – łąka, w trawie; LS, obrzeże lasu, k/d
Clitocybe alexandri (Gill.) Konr. – LS, na ziemi, j/j, 1982
Clitocybe cerrusata (Fr.) Kummer – LS, na ziemi, d/k
Clitocybe clavipes (Pers.: Fr.) Kummer – LS, na ściółce, k/k, 1981
Clitocybe cyathiformis (Bull.) Fr. – LS, w ściółce, k/j, 1982
Clitocybe diosma Einhel. – LS, w mchu, k/j, 1981
Clitocybe fragrans (Sow.: Fr.) Kummer – LS, na ściółce, j/j, 1981
Clitocybe gibba (Pers.: Fr.) Kummer – LS, w ściółce, j/j, 1982
Clitocybe obsoleta (Batsch) Quél. – LS, w mchu, k/k, 1982

- Clitocybe rufo-alutacea* Metr. — LS, na patyku, j/j, 1982
Clitopilus prunulus (Scop.) Quél. — LS, na ziemi, przy ścieżce leśnej, j/k, 1981
Collybia cookei (Bres.) J. D. Arnold — LS, w ściółce, j/j, 1982
Collybia dryophila (Bull.: Fr.) Kummer — łąka, w trawie, j/j, 1982
Collybia peronata (Bolt.: Fr.) Sing. — LS, na starych próchniejących igłach świerkowych; w trawie przy drodze, k/k, 1982
Conocybe antipus (Lasch) Kühn. — LS, w trawie, przy leśnej drodze, j/j, 1982
Conocybe lactea (Lge) Metr. — LS, w ściółce, j/j, 1982
Conocybe subovalis (Kühn.) Kühn. et Romagn. — LS, w trawie; O, w trawie, j/k, 1982
Conocybe tenera (Schfr.: Fr.) Kühn. — O, w trawie, j/j, 1981
Coprinus comatus (Müll.: Fr.) S. F. Gray — łąka, k/k
Coprinus ephemerus (Bull.: Fr.) Fr. — łąka, na nawozie, k/k, 1982
Coprinus hansenii Lge — łąka, na nawozie, j/j, 1982
Coprinus micaceus (Bull.: Fr.) Fr. — LS, ziemia, k/k
Coprinus niveus (Pers.: Fr.) Fr. — łąka, na krowich odchodach i na drewniku przy wypalenisku, k/k, 1982
Coprinus plicatilis (Curt.: Fr.) Fr. — łąka, w trawie, k/k, 1982
Cortinarius cinnamomeus (Fr.) Fr. — LS, ziemia, j/j, 1981
Cortinarius collinitus (Pers.) Fr. — LS, ziemia, j/j, 1981
Cortinarius mucifluus Fr. — LS, ziemia, j/j, 1981
Cortinarius traganus (Fr.) Fr. — LS, ziemia, j/k, 1981
Cortinarius trivialis Lge — LS, ziemia, j/j, 1981
Cystoderma amiantinum (Scop.: Fr.) Fay. — LS, wśród mchów, j/j, 1981
Cystoderma carcharias (Pers.: Secr.) Fay. — LS, wśród mchów, k/k, 1981
Cystolepiota sistrata (Fr.) Sing. — O, na ziemi, k/j, 1982
Entoloma ameides (Bk. et Br.) Sacc. — łąka, w trawie, k/k, 1982
Entoloma plebejum Kalchbr. — LS, w mchu, j/k
Galera mycenopsis Fr. — LS, w mchu, k/j, 1982
Galerina hypnorum (Schrank: Fr.) Kühn. — LS, w mchu, k/k, 1982
Galerina mniophila (Lasch) Kühn. — LS, w mchu, k/k, 1981
Galerina pumila (Pers.: Fr.) Lge: Sing. — na łące, w trawie, k/j, 1982
Gerronema postii (Fr.) Sing. — LS, w mchu, k/j, 1982
Hemimycena delicatella (Peck) Sing. — O, w trawie, k/j, 1982
Hygrocybe conica (Scop.: Fr.) Kummer — LS, w trawie; łąka, w trawie, k/k, 1981
Hygrocybe nigrescens (Quél.) Kühn. — łąka, w trawie, j/j, 1981
Hygrophoropsis aurantiaca (Wulf.: Fr.) R. Mre. — LS, na ziemi, w ściółce, k/k
Hygrophorus olivaceoalbus (Fr.) Fr. — LS, ziemia, k/j, 1981
Hypholoma capnoides (Fr.) Kummer — LS, na drewnie, k/j, 1981
Hypholoma fasciculare (Huds.: Fr.) Kummer — LS, na drewnie, d/k
Hypholoma sublateritium (Fr.) Quél. — LS, na pniach, d/k

- Inocybe fastigiata* (Schff.: Fr.) Quél. – LS, na ziemi, k/j, 1981
Inocybe geophylla (Sow.: Fr.) Kummer – LS, na ziemi, j/k, 1981
Inocybe gymnocarpa Kühn. – LS, na ziemi, k/j, 1982
Inocybe vatricosa (Fr.) Heim – LS, na drewnie, j/j, 1981
Kuehneromyces mutabilis (Schff.: Fr.) Sing. et Smith – LS, na drewnie, d/k
Laccaria laccata (Scop.: Fr.) Bk. et Br. var. *proxima* Boud. – LS, w trawie, na skraju lasu, k/d
Lactarius aurantiacus Fr. – LS, ziemia, k/j, 1981
Lactarius deliciosus Fr. – LS, na brzegu lasu, w trawie, j/j, 1981
Lactarius mitissimus Fr. – LS, na ziemi, k/k, 1981
Lactarius necator (Bull. em. Pers.: Fr.) Karst. – LS, na ziemi, j/j, 1981
Lactarius rufus (Scop.) Fr. – LS, na ziemi, j/j, 1981
Lactarius quietus Fr. – LS, na ziemi, k/k
Lactarius torminosus (Schff.: Fr.) S. F. Gray – LS, ziemia, k/j, 1981
Lactarius vellereus (Fr.) Fr. – LS, ziemia, j/j, 1981
Lentinellus cochleatus (Pers.: Fr.) Karst. – LS, na drewnie, j/j, 1981
Lentinellus lepideus (Fr.) Fr. – LS, drewno świerkowe, j/j, 1981
Lepiota alba (Bres.) Sacc. – na łące, w trawie, d/j, 1982
Lepiota clypeolaria (Bull.: Fr.) Kummer – LS, w trawie przy drodze leśnej, k/k
Lepiota seminuda Fr. – LS, na ziemi, j/j, 1981
Lepiota subgracilis Kühn. – O, w trawie, k/j, 1982
Lepiota subincarnata Lge – LS, ziemia, k/j, 1981
Lepista nuda (Bull.: Fr.) Cke. – LS, ziemia, k/j, 1981
Macrocyttidia cucumis (Pers.: Fr.) Heim – łąka, w trawie, k/j, 1982
Macrolepiota excoriata (Schff.: Fr.) – łąka, w trawie, k/j, 1981
Macrolepiota puellaris (Fr.) Mos. – LS, na ziemi, k/j, 1981
Macrolepiota procera (Scop.: Fr.) Sing. – LS, śródleśne polanki, w trawie i na łące, k/d
Macrolepiota rhacodes (Vitt.) Sing. – LS, pod świerkami i na śródleśnych polankach, k/d
Marasmius androsaceus (L.: Fr.) Fr. – LS, na igiełkach świerkowych, k/d
Marasmius chordalis Fr. – LS, w trawie na brzegu lasu, j/j, 1981
Marasmius globularis Fr. – LS, w trawie na brzegu lasu, k/j, 1982
Marasmius oreades (Bolt.: Fr.) Fr. – LS, przy drodze, w trawie, k/k, 1982
Marasmius rotula (Scop.: Fr.) Fr. – w trawie, k/j, 1982
Marasmius scorodoni (Fr.) Fr. – LS, na ziemi, k/j, 1982
Mycena acicula (Schff.: Fr.) Kummer – LS, w trawie i we mchu, k/k, 1982
Mycena alcalina (Fr.) Kummer – LS, na próchniejących kawałkach drewna w mchu, k/k, 1982
Mycena atromarginata (Lasch) Kummer – LS, na spróchniałym drewnie, k/j, 1982

- Mycena avenacea* (Fr.) Quél. – LS, w mchu, j/j, 1982
Mycena epipterygioides Pears. – LS, w trawie, k/j, 1982
Mycena galopoda (Pers.: Fr.) Kummer – LS, w mchu, k/j, 1981
Mycena maculata (Karst.) – LS, w trawie, k/j, 1982
Mycena pura (Pers.: Fr.) Kummer – LS, w trawie, k/k
Mycena rosella (Fr.) Kummer – LS, w trawie, k/j, 1981
Naucoria permixta Orton – LS, na pędach mchu, k/j, 1981
Naucoria scolecina (Fr.) Quél. – O, na brzegu potoczku, w wilgotnej glebie, k/j, 1982
Naucoria triscopa (Fr.) Quél. – LS, na pniu drzewa, k/j, 1982
Omphalia carbonaria Vel. – na zwęglonym drewnie, na wypalenisku, j/j, 1981
Omphalia griseo-pallida (Desm.) Quél. – LS, na ziemi, k/j, 1982
Omphalina ericetorum (Pers.: Fr.) M. Lge – LS, w mchach, k/j, 1982
Omphalina pseudoandrosacea (Bull.: St.-Am.) Mos. – LS, trawa, j/j, 1981
Paneolus rickenii Hora – łąka, na nawozie, k/k
Paneolus sphinctrinus (Fr.) Quél. – LS, ziemia, często przy drodze, k/k
Panus suavissimus (Fr.) Sing. – LS, próchniejące drewno, j/j, 1982
Pholiota decussata (Fr.) Mos. – LS, spróchniałe drewno, k/j, 1982
Pholiota flammans (Fr.) Kummer – LS, pnie świerkowe, k/k
Pholiota scamba (Fr.) Mos. – LS, drewno, k/k
Pholiota squarrosa (Pers.: Fr.) Kummer – LS, pień świerkowy, k/j, 1982
Pholiota tuberculosa (Schff.: Fr.) Kummer – LS, przy zmurszałym pieńku, j/j, 1981.
Pluteus atricapillus (Secr.) Sing. – LS, próchniejące pnie, j/k
Pluteus atromarginatus (Konr.) Kühn. – LS, próchniejące drewno, j/k
Pluteus godeyi Gill. – LS, na pniu świerka; O, na wilgotnej ziemi obok próchniejącego drewna, j/k, 1982
Pluteus robertii (Fr.) Karst. – LS, zmurszałe drewno, j/j, 1981
Pluteus salicinus (Pers.: Fr.) Kummer – O, na próchniejącym drewnie, j/k, 1981
Psathyrella albidula (Romagn.) Mos. – na łące, w trawie, k/j, 1982
Psathyrella candolleana (Fr.) Mre. – LS, na drewnie, k/j, 1982
Psathyrella gracilis (Pers.) Quél. – LS, w trawie, k/j, 1982
Psathyrella gyroflexa (Fr.) – LS, na ziemi, j/j, 1982
Psathyrella subnuda (Karst.) A. H. Smith – LS, O, w trawie, k/j, 1982
Psathyrella teprophylla (Romagn.) – LS, w trawie, k/k, 1982
Psilocybe inquilina (Fr.: Fr.) Bres. – LS, próchniejące drewno, k/j, 1982
Rhodophyllus chalybeus (Pers.: Fr.) Quél. – LS, w kępie mchów, j/j
Rhodophyllus lanicus Romagn. – LS, w trawie, j/j, 1982
Rickenella fibula (Bull.: Fr.) Raith. – LS, w mchu, k/k, 1982
Rozites caperata (Pers.: Fr.) Karst. – LS, na ziemi, j/j, 1981
Russula aeruginea Lindbl. – LS, na ziemi, j/k, 1981

- Russula alutacea* (Pers.: Fr.) Fr. — LS, na ziemi, j/k
Russula brunnorivulosa Crawsh. — LS, na ziemi, j/j, 1981
Russula delicata Fr. — LS, na ziemi, j/k, 1981
Russula emetica Fr. — LS, ziemia, j/k
Russula farinipes Rom. ap. Britz. — LS, na ziemi, j/k, 1981
Russula heterophylla (Fr.) Fr. — LS, ziemia, j/j, 1982
Russula rhodopoda Zv. — LS, ziemia, j/j, 1981
Russula sanguinea (Bull.: St.-Am.) Fr. — LS, ziemia, j/k, 1981
Russula xerampelina (Schff.: Secr.) Fr. — LS, ziemia, j/j, 1982
Strobilurus tenacellus (Pers.: Fr.) Sing. — LS, na szyszkach świerkowych, j/k, 1982
Stropharia aeruginosa (Curt.: Fr.) Quél. — LS, na ziemi, k/k, 1981
Stropharia luteo-nitens (Vahl. in Fl. Dan.: Fr.) Quél. — LS, w trawie, k/k, 1982
Stropharia semiglobata (Batsch: Fr.) Quél. — łąka, w trawie, k/k, 1981
Tephrocycbe antracophila (Lasch) Orton — wypalenisko, na wypalonych ka-
 walkach drewna, d/j, 1981
Tricholoma columbetta (Fr.) Kummer — LS, na ziemi, d/j, 1982
Tricholoma flavovirens (Pers.: Fr.) Lund et Nannf. — LS, ziemia, j/j, 1981
Tricholoma portentosum (Fr.) Quél. — LS, na ziemi, j/j, 1981
Tricholomopsis rutilans (Schff.: Fr.) Sing. — LS, pnie świerkowe, k/k
Tubaria pellucida (Bull.: Fr.) Gill. — LS, na nawozie, przy leśnej drodze, j/k, 1982
Volvariella plumulosa (Lasch: Oud.) Sing. (ss. Lge) — LS, na ziemi, j/j, 1982
Volvariella speciosa (Fr.) Sing. — LS, na ziemi, j/j, 1981
Xeromphalina campanella (Batsch: Fr.) R. Mre. — LS, na pniu świerkowym, j/j,
 1982

Gastrales

- Bovista nigrescens* Pers. — LS, ziemia, przy leśnej drodze, k/k, 1981
Bovista plumbea Pers. var. *oralispora* (Cooke et Masee) Lloyd — LS, na ziemi,
 przy leśnej drodze, k/k, 1982
Calvatia caelata (Bull.) Morg. var. *caelata* — łąka, w trawie, j/k
Calvatia elata (Masee) Morg. — łąka, w trawie, j/k
Calvatia excipuliformis (Pers.) Perd. var. *excipuliformis* — LS, w trawie, j/j, 1981
Crucibulum laeve (Bull.: DC) Kambly — LS, na patyczkach, k/j, 1982
Lycoperdon ericetorum Pers. var. *ericetorum* — LS, ziemia, k/j, 1982
 — — var. *pusillum* (Pers.) F. Šmarda — LS, ziemia, k/j, 1982
Lycoperdon molle Pers. var. *molle* — LS, na ziemi, j/j, 1982
Lycoperdon muscorum Morg. — LS, w mchu, k/k, 1982
Lycoperdon pedicellatum Peck — LS, na ziemi, j/k
Lycoperdon perlatum Pers. var. *albidum* (Vel.) F. Šmarda — LS, ziemia, k/k
 — — var. *excoriatum* (Lloyd) F. Šmarda — LS, ziemia, k/k

- – var. *nigrescens* Pers. – LS, ziemia, k/k, 1982
- – var. *perlatum* – LS, ziemia, k/k, 1982
- Lycoperdon spadiceum* Pers. ss. Hollos – LS, w mchu, j/j, 1982
- Scleroderma lycoperdoides* Schw. – LS, ziemia, j/j, 1981

Tremellales

- Hirneola auricula-judae* (Bull.: St.-Am.) Berk. – LS, na uschniętym, młodym dębie, k/j, 1982
- Calocera viscosa* (Pers.) Fr. – LS, na pniach świerka, k/d
- Exidia glandulosa* (Bull.) Fr. – LS, na pniu dębu, k/j, 1982

GRZYBY BADANEJ ŚWIERCZYNY NA TLE MIKOFLORY INNYCH ŚWIERCZYN POLSKI

Literatura dotycząca mikoflory świerczyn jest bardzo uboga. W Polsce nie ma prac poświęconych w całości temu zagadnieniu. Większość danych dotyczących tego typu lasów zawarta jest przeważnie w ogólniejszych opracowaniach, w których stanowią one informacje częściowe lub uboczne. Grzyby wyższe owocujące w ostatnim ćwierćwieczu w świerczynie niżowej wymienione są w dwóch pracach (B o r o w s k a 1967; N e s p i a k 1959). Pierwsza z nich jest opracowaniem mikoflory niewielkiego fragmentu Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego, na którym – w różnych typach lasów – występował świerk. Autorka nie wyodrębnia w swojej pracy grzybów owocujących w sąsiedztwie świerków. W opracowaniu mikoflory Białowieskiego Parku Narodowego Nespiaak wymienia gatunki grzybów znalezione w borze mieszanym wilgotnym, w którym – zarówno w drzewostanie jak i w podszyciu – przeważa świerk. Inne prace odnoszą się głównie do obszarów górskich i podgórskich B u j a k i e w i c z 1982; D o m a ń s k i i inni 1960, 1963; F r e j l a k 1973; N e s p i a k 1960a, 1960b, 1962, 1971; R u d n i c k a - J e z i e r s k a 1965; S k i r g i e ł ł o 1959; W o j e w o d a 1965). Łącznie wymieniono w literaturze ponad 400 gatunków grzybów zebranych w świerczynach, przy czym najwięcej danych odnosi się do Tatr (ponad 150 gat.).

Na podstawie tych fragmentarycznych danych można przeprowadzić orientacyjne porównanie z mikoflorą świerczyn z okolic jez. Garbaś. Z ogólnej liczby około 400 gat. grzybów wyższych, głównie kapeluszowych podanych w literaturze dla świerczyn Polski, 62 gatunki są wspólne z mikoflorą badanych świerczyn. Wiele z nich wykazuje charakter ubikwistów, np. *Amanita vaginata*, *Laccaria lacata*, *L. proxima*, *Paxillus involutus*, *Mycena galopoda*, *Russula emetica*, *Xerocomus badius*. Kilka gatunków, jak *Cortinarius collinitus*, *Hygrophorus*

olivaceoalbus, *Hypholoma capnoides* i *Pholiota scamba*, N e s p i a k (1971) uznał za grzyby typowe dla świerczyn górskich. Ponadto w świerczynie nad jez. Garbaś owocowały *Tyromyces stipticus* i *T. fragilis* (często atakujące drewno świerka, D o m a ń s k i 1967), jak też *Heterobasidion annosus* – pospolity pasożyt drzew, głównie świerków. Natomiast *Gleophyllum sepiarum*, *Ramaria stricta* i *Russula turci*, także uznane za gatunki świerkolubne, owocujące zarówno w lasach górskich jak i w nizinnych (R u d ń i c k a - J e z i e r s k a 1965), nie zostały znalezione w świerczynie suwalskiej. Nie oznacza to jednak, że w badanym lesie nie istnieje możliwość wzrostu grzybni tych gatunków. Podobnie nie znaleziono okazów tak pospolitego grzyba, jak *Micromphale perforans*, który owocuje na igłach świerkowych. Należy przypuszczać, że owocniki tych grzybów mogą pojawić się w warunkach sprzyjających ich rozwojowi. Obficie owocowały *Kuehneromyces mutabilis* – na pniach świerków i *Macrolepiota rhacodes* – w sąsiedztwie świerków. Gatunki te, aczkolwiek pospolite i owocujące w lasach iglastych, nie są wymieniane ze świerczyn Polski, podobnie jak ponad sto innych znajdujących pojedynczo i na niewielu stanowiskach w badanej świerczynie.

Na podstawie dotychczasowych obserwacji trudno jest ustalić gatunki grzybów związane ze świerczyną niżową, ponieważ mikoflora badanego terenu różniła się w obydwu latach zarówno ilościowo jak i jakościowo. Prawdopodobnie było to wynikiem odmiennych warunków atmosferycznych. W 1981 roku, wilgotniejszym, flora grzybów była nieco bogatsza niż w roku następnym; owocowało znacznie więcej gatunków o okazałych, mięsistych owocnikach. Często znajdowano grzyby z rodzaju *Amanita* i *Cortinarius*, natomiast w 1982 roku nie znaleziono żadnego przedstawiciela tych rodzajów. Podobnie, w roku 1982 nie owocowały *Boletus edulis*, *Paxillus involutus*, *Leccinum scabrum*, *Rozites caperata*, *Tylopilus felleus*, *Xerocomus badius* i *X. subtomentosus*. W tym samym roku znacznie mniej zbierano grzybów z rodzaju *Agaricus*, *Russula* i *Lactarius*; obficie owocowały natomiast grzyby rosnące w mchu i trawie, a więc w siedliskach lepiej utrzymujących wilgoć i chroniących grzybnię przed nadmiernym wysuszeniem, a jednocześnie uniezależniających mikoflorę od zbiorowiska leśnego.

NOWE DLA POLSKI GATUNKI ASCOMYCETES

Wśród grzybów zebranych w okolicy jez. Garbaś stwierdziłam wystąpienie kilku rzadkich, interesujących, dotychczas nie notowanych z terenu Polski gatunków *Ascomycetes*; są to: *Calycella subpallida*, *Psilopezia aquatica* i *Pustularia rosea*.

Calycella subpallida (Rehm) Dennis

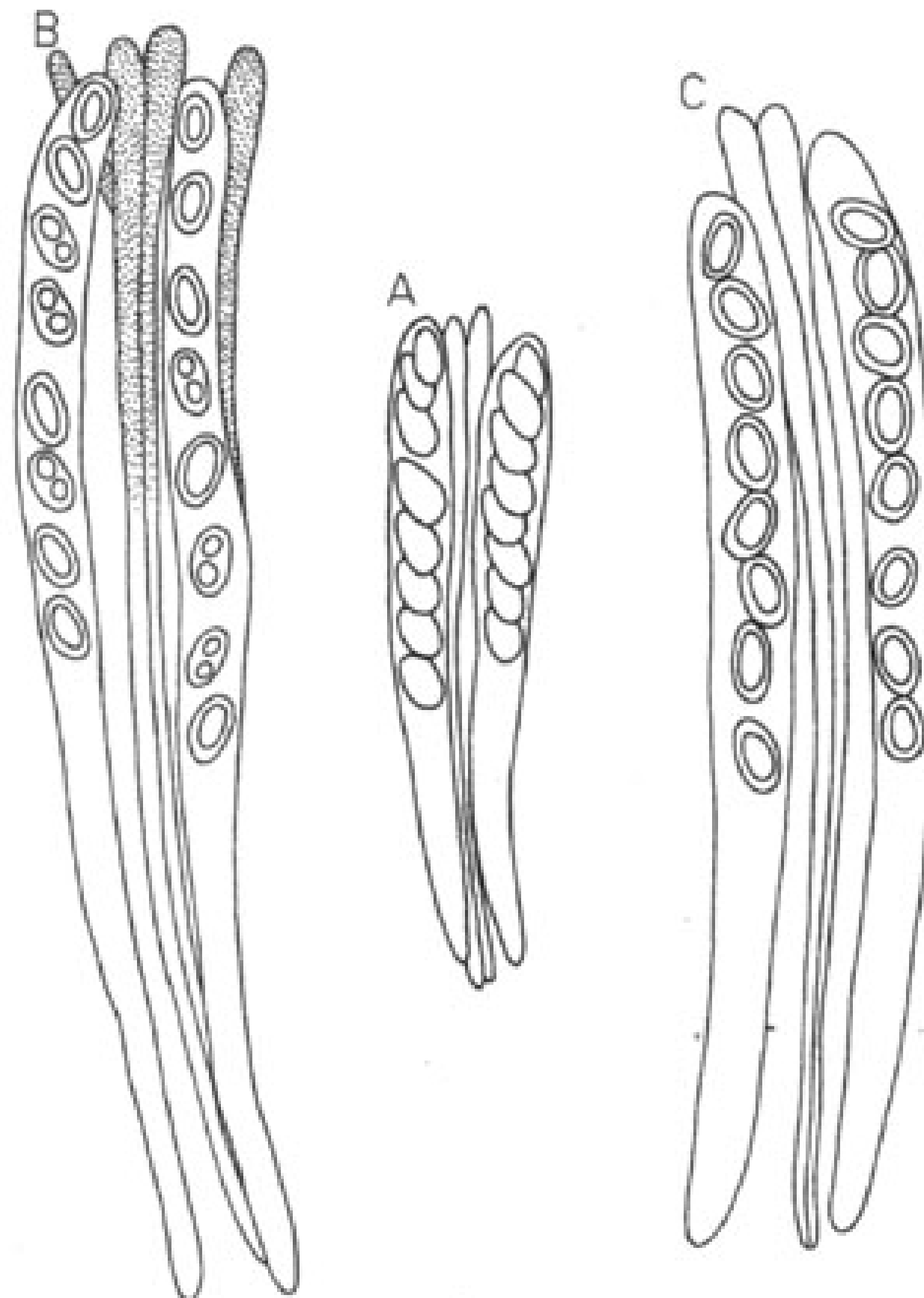
Apotecja do 1,5 mm, kremowe lub żółtobiałe, na krótkim trzoneczku, lekko

miseczkowate. Worki cylindryczne, zaokrąglone na szczycie i zwężające się u dołu, $50-60 \times 8-10 \mu\text{m}$, ośmiozarodnikowe. Zarodniki elipsoidalne, zwężone na jednym końcu, $6-9 \times 2,5-3 \mu\text{m}$, hialinowe. Parafizy nitkowate, do $3 \mu\text{m}$ szer. (ryc. 1A).

Owocowała licznie na jednym stanowisku – w olszynie, na butwiejących gałązkach.

Pustularia rosea Rea

Apotecja siedzące o średnicy do 1,5 cm, miseczkowate, różowopomarańczowe, na zewnętrznej stronie lekko omszone, kruche. Rosną grupami. Worki cylindryczne, $200-250 \times 12-14 \mu\text{m}$, ośmiozarodnikowe. Zarodniki szeroko eliptyczne, z jedną lub dwiema kropkami tłuszczu $17-20 \times 8,5-11 \mu\text{m}$. Parafizy cylindryczne, lekko rozszerzające się ku górze, lecz nie maczugowate, około $6 \mu\text{m}$ grubości, z ziarnistościami w górnej części (rys. 1B).

Ryc. 1. *Calycella subpallida* (A) – $600 \times$; *Pustularia rosea* (B) – $300 \times$; *Psilopezia aquatica* (C) – $300 \times$

Worki z zarodnikami i parafizy
Asci, spores and paraphysis

Owocowała licznie na wypalenisku.

Według Dennisa (1960) jest to rzadki gatunek, występujący na wypaleniskach od września do października.

Psilopezia aquatica (D.C.) Rehm

Apotecja o średnicy 2-5 mm, płaskie do lekko wypukłych, ściśle przylegające do podłoża szeroką podstawą, jaskrawo pomarańczowe. Worki cylindryczne, nieznacznie zwężające się u dołu, 220-230 × 16-20 μm, ośmiozarodnikowe. Zarodniki eliptyczne (15-)18-20(-24) × 10-13 μm, hialinowe, gładkie lub lekko brodawkowane (ryc. 1C).

Znaleziona na wilgotnym drewnie drzewa liściastego leżącym przy potoku i w piasku przy brzegu potoku. Pojawiła się obficie na kilku stanowiskach.

SUMMARY

The author presents 224 species of macromycetes collected in Suwałki-Augustów Lake District around Garbaś Lake. The fungi were collected in autumn 1981 and 1982 mainly in spruce forest where fructified 184 species. Some of them — *Cortinarius collinitus*, *Heterobasidion annosus*, *Hygrophorus olivaceoalbus*, *Pholiota scamba*, *Tyromyces fragilis*, *T. stipticus* — are species connected with spruce. Unfortunately differences in mycoflora each year and lack of information about mycoflora of Polish lowland spruce forests don't allow to present a list of characteristic species of spruce forest.

Majority of collected fungi are common in Poland, but three species of *Ascomycetes* — *Calycella subpallida*, *Pustularia rosea*, *Psilopezia aquatica* — are found for the first time in Poland.

LITERATURA

- B o r o w s k a A., 1967, Materiały do znajomości grzybów Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego. Acta Mycol. 8: 191-200.
- B u j a k i e w i c z H., 1982, Grzyby Białej Góry, Acta Mycol. 18: 3-44.
- D o m a ń s k i S., G u m i ń s k a B., L i s i e w s k a M., N e s p i a k A., S k i r g i e l l o A., T r u s z k o w s k a W., 1960, Mikoflora Bieszczadów Zachodnich. (I). Mon. Bot. 10: 159-231. — 1963, ditto; ibid. 15: 3-75.
- D o m a ń s k i S., O r ł o ś H., S k i r g i e l l o A., 1967, Podstawczaki (*Basidiomycetes*), Bezblaszkowe (*Aphyllorphorales*), Żagwiowate II (*Polyporaceae pileatae*), Szczeciniakowate II (*Mucronoporaceae pileatae*), Lakownicowate (*Ganodermataceae*), Bondarcewowate (*Bondarzewiaceae*), Boletkowate (*Boletopsidaceae*), Ozorkowate (*Fistulinaceae*), (In: Flora polska). Warszawa.
- F r e j l a k S., 1973, Grzyby wyższe Kotła Morskiego Oka w Tatrach. Acta Mycol. 9: 67-89.
- N e s p i a k A., 1959, Studia nad udziałem grzybów kapeluszowych w zespołach leśnych na terenie Białowieskiego Parku Narodowego. Mon. Bot. 8: 3-141.
- N e s p i a k A., 1960a, Niektóre *Hymenomycetes* z okolicy Jasła i Krosna ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju *Cortinarius*. Mon. Bot. 10: 79-101.
- N e s p i a k A., 1960b, Notatki mikologiczne z Tatr. Fragm. Flor. Geobot. 6: 704-724.
- N e s p i a k A., 1962, Notatki mikologiczne z Tatr. II. Fragm. Flor. Geobot. 8: 215-225.

- N e s p i a k A., 1971, Grzyby wyższe regla górnego w Karkonoszach. Acta Mycol. 7: 87-98.
- R o s t a f i ń s k i J., 1885, Spis roślin znalezionych przez profesora Stanisława Cyrynę Dogiela z uczniami szkoły wojewódzkiej Sejneńskiej w okolicach Sejn, od r. 1827-1830. Pam. Fizyjoogr. V(5): 89-111.
- R u d n i k a - J e z i e r s k a W., 1965, Materiały do mikoflory Tatrzańskiego Parku Narodowego. Acta Mycol. 1: 137-146.
- S k i r g i e l l o A., 1959, Notatki mikologiczne z okolic Krościenka nad Dunajcem. Mon. Bot. 8: 229-235.
- T r u s z k o w s k a W., 1967, Notatki mikologiczne z Pojezierza Augustowskiego i Białowieży. Acta Mycol. 3: 201-208.
- W o j e w o d a W., 1965, Notatki mikologiczne z Babiej Góry. Fragm. Flor. Geobot. 11: 337-352.